

безпосередньої та опосередкованої форми взаємодії студентів і викладачів у вигляді змішаного навчання», отже, технології дистанційного навчання залишаються невід'ємною частиною освітнього процесу.

Перехід УкрДУЗТ на дистанційне навчання у березні 2020 р. надав нові можливості у навчанні, але й виявив низку проблем, зокрема:

- проблема перевірки наявності студентів на заняттях у синхронному режимі на відеоконференціях – відеоконференція обмежена у часі, вимагає технологічного перемикавання і деякі студенти не повертаються на заняття;

- ехнологічні проблеми, наприклад, студенти можуть швидко відключатися при поганому звуку або перебоях у зв'язку; вони страждають через технічні несправності з обладнанням у викладача; при проведенні заняття з території кафедри через Wi-Fi зв'язок може бути неякісним через особливості розташування аудиторії; можлива повна відсутність інтернету у викладача / студента, зокрема, навіть при відключенні електрики;

- психологічні проблеми викладачів, тому що багаторічні навички й досвід викладання у багатьох аспектах втратили актуальність, досвід роботи з дистанційними платформами був на початок карантинних обмежень відсутній, а оволодіння елементарними навичками вимагало великих зусиль одночасно у багатьох напрямках (робота у Zoom, Moodle, термінова розробка презентацій, пошук навчального контенту в мережі тощо);

- з проблемою часу пов'язана необхідність перевірки у дистанційному режимі великого обсягу студентських завдань, що частково можна вирішити переробленням завдань так, щоб здійснювалася автоматична перевірка, але для таких завдань, як РГР і курсові роботи, це неможливо;

- проблема створення відеоконтенту для демонстрації у режимі відеоконференцій і завантаження на платформу Moodle. У викладачів відсутній досвід зі створення якісного відео; для непрофесіонала це взагалі зробити неможливо. Відзнятий матеріал потребує монтажу, а якщо контент все ж такі відзнятий і змонтований, то об'єм файлу занадто великий для завантаження на платформу Moodle.

Отже, пандемія COVID-19 внесла хаос і проблеми у процес навчання в університетах по всьому світу, але одночасно відкрила нові можливості у підходах до навчання і прискорила цифрову трансформацію вищої освіти.

Д. В. Ломотько, Н. В. Гриценко, Г. О. Примаченко

КЛЮЧОВІ МОМЕНТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Дистанційне навчання все більше охоплює навчальний процес України, не виключення і Український державний університет залізничного транспорту (УкрДУЗТ). За статистикою, багато європейських

країн все більше переходять на електронне навчання, тобто на дистанційне (Індія – 55 %, Китай – 52 %, Румунія – 38 %, Польща – 28 %, Україна – 20 % та ін.[1]). Це пов'язано з швидкісним технологічним прогресом, що призводить до появи потреб у нових гнучких і системних знаннях й уміннях.

На якість таких форм навчання як процесу суттєво впливають постійні контакти між студентами і викладачами, розвиток співробітництва студентів, використання у проектуванні навчальної діяльності засобів активного навчання, швидкий і, що найважливіше, змістовний і корисний зворотний зв'язок, продуктивне й ефективне використання часу, висока загально-спрямована на діяльність та внутрішня мотивація (зацікавленість), а також стратегія індивідуального підходу до врахування базової підготовки, здібностей і можливостей студентів і, згідно із цим, постійне удосконалення шляхів навчання. Так чи інакше, дистанційне навчання полягає в тому, щоб надати студентам практичні, потрібні й корисні у житті вміння та певні компетенції, що не завжди вдається закладу вищої освіти в її нинішньому вигляді, системі організації та інформаційно-технічному забезпеченні. У корпоративному навчанні формальне й неформальне навчання перетікають одне в інше тому, що саме в цьому компанії вбачають шлях для розвитку потрібних компетенцій, а не просто до отримання формальних результатів.

На жаль, на сьогодні нам є над чим працювати. Система університету має деякі нюанси, які гальмують процес дистанційного навчання, тобто роблять його дуже складним процесом. Це відображається у постійному контролі, як студентів, так і викладачів. Студент прийшов отримати знання, він не завжди може підключитися до системи за розкладом, частіше йому простіше ознайомитися з лекційним матеріалом у вільний час. Завдання викладача – пояснити складні, незрозумілі аспекти дисципліни та надати консультацію щодо виконання самостійної роботи. А викладач повинен слідкувати за відвідуваністю студентом системи, підключенням у час занять до будь-якої системи, де проводиться лекція. Однак відвідування – ще не значить знання, тому на це не слід звертати дуже ретельну увагу. Треба зробити дистанційне навчання в УкрДУЗТ більш гнучким та зручним для слухачів та студентів. Система повинна включати в себе завдання, на підставі яких буде зрозуміло, чи ознайомився студент з лекційним матеріалом та як він ним володіє.

Також необхідно ввести і очні заняття, звичайно з дотриманням всіх норм при COVID-19 (карантинні умови), які дадуть можливість розвивати у студентів звичайні навички спілкування, тому що живе спілкування не замінить «сухе» ознайомлення з інформацією. Змішані підходи до навчання виявилися одними з найпопулярніших технологій сьогодення, тому що дозволяють скористатися гнучкістю і зручністю дистанційного курсу та перевагами традиційного класу [2]. Слід відмітити, що нашими провідними фахівцями вже зроблена дуже вагома робота у розвитку

платформи дистанційного навчання Moodle УкрДУЗТ. Однак попереду опробація даної системи серед викладачів та студентів, потрібен час для вільного та більш професійного використання.

Список літератури

1. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В. М. Кухаренко, С. М. Березенська, К. Л. Бугайчук та ін.; за ред. В. М. Кухаренка. Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. 284 с.

2. Данькевич Л. Р. Ефективність застосування системи змішаного навчання у викладанні ділової англійської мови. *Науковий вісник Нац. ун-ту біоресурсів і природокористування України*. Київ: НУБПУ, 2009. Вип. 137. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnau/2009_137/09dlr.pdf.

О. Г. Кірдіна, Ю. В. Шульдінер, Д. В. Арсененко

ВИЗНАЧЕННЯ НЕДОЛІКІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОСТАННЬОГО СЕМЕСТРУ

Принципові складові дистанційного навчання (ДН) існують досить давно, але дотепер не застосовувались комплексно. Ситуація, що виникла у зв'язку з карантинними заходами, виявилася стресовою для всіх учасників освітнього процесу. У зв'язку з різкою необхідністю запровадження дистанційних технологій навчання більшість викладачів та студентів зіткнулись з рядом проблем, які умовно слід поділити на дві категорії. Зрозуміло також, що проблеми, які проявились останнім часом, за розумного підходу можуть відкрити нові можливості.

Перша категорія – це проблеми технічного характеру. Це наявність ресурсів (комп'ютери, безперебійний доступ до мережі Інтернет, навчальні електронні ресурси). Навіть за наявності технічних ресурсів ключовим моментом залишається недосконалість методик дистанційного навчання та недостатня обізнаність викладачів і студентів у сфері використання технологій ДН.

Друга – психологічна. Проблеми психологічного характеру – незвичність процесу для всіх учасників. <https://nus.org.ua/tags/383/> ДН неможливо відтворити за алгоритмами очного навчання в аудиторії, воно потребує нової структури організації навчального процесу. Класична ситуація, коли викладач завантажує свої лекційні матеріали на відповідний ресурс, а студент самостійно їх опановує, підходить не кожному здобувачу освіти. Як відомо, є декілька видів сприйняття інформації людиною і «читання» не для всіх є найкращою формою. Прослуховування веб-лекції також має свої недоліки сприйняття. Тобто основна проблема таких методів – відсутність зворотного зв'язку, діалогу із здобувачем. Увага і втома біля комп'ютера працюють інакше. Зараз вже очевидно і те, що сучасна дистанційна освіта ефективно розвивається на базі концепції, яка в